

باسمه تعالی

صور تجلسه شورای عالی اخلاق دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

جلسه شورای عالی اخلاق دانشگاه در ساعت ۱۰:۳۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۹۸/۴/۱۲ با حضور اعضای محترم شورا تشکیل گردید. در ابتدا آیاتی از قرآن مجید تلاوت گردید.

دستور جلسه

- ۱) ارائه بحث علمی کاربردی "چالش‌های پیش‌رو برای نهادینه نمودن حداقل‌های اخلاق رفتار حرفه‌ای در سطح بیمارستان‌ها و مراکز درمانی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و راهکارهای آن (حوزه معاونت درمان)" توسط آقای دکتر کلیدری معاون محترم درمان دانشگاه
- ۲) تعیین مباحث و داوطلبین برگزاری همایش ۱ روزه (۹۸/۸/۸) مسئولین کمیته‌های تخصصی و اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای معاونت‌های دانشگاهی و کمیته‌های اخلاق علوم سلامت دانشکده‌ای شورا جهت ارائه دستاوردهای رسیدن به هدف سال ۹۸ دانشگاه در حوزه فعالیتی خود و چالش‌های موجود پیش رو در زمینه اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای
- ۳) تأکید بر ارائه مکتوب گزارش‌های فصلی حوزه‌های مختلف مربوط به مصوبات جلسات قبلی شورای اخلاق دانشگاه به دبیرخانه شورا و همچنین طرح رؤس این گزارش‌ها در شورا در این جلسه شورای اخلاق دانشگاه
- ۴) تأکید بر ارائه برنامه زمانبندی تدوین آئین‌نامه‌های اخلاق معاونت‌های فاقد آن در این جلسه شورای اخلاق دانشگاه توسط معاونت های محترم دانشگاه

بحث علمی

آقای دکتر صالحی دبیر محترم کمیته اخلاق در درمان دانشگاه: گزارشی از شاکله کلی اقدامات انجام شده در کمیته اخلاق در درمان دانشگاه را به شرح زیر ارائه نمودند:

✓ صدور ابلاغ اعضای کمیته دانشگاهی اخلاق بالینی مطابق با دستورالعمل تشکیل، سطح بندی و شرح وظایف کمیته‌های اخلاق بالینی و ابلاغ دستورالعمل به کلیه بیمارستان‌های استان و الزام مراکز به انتصاب اعضای کمیته اخلاق بیمارستانی، تشکیل جلسات ماهیانه و ارسال صورت جلسات به معاونت درمان

✓ تشکیل جلسات کمیته اخلاق بالینی دانشگاهی که اهم مصوبات آن به شرح زیر می‌باشد:

- ۱) تشکیل زیر کمیته تدوین استانداردها به منظور سیاست‌گذاری در این حوزه
- ۲) تشکیل زیر کمیته نظارت
- ۳) صدور ابلاغ برای رؤسای پزشکی قانونی شهرستان‌ها برای عضویت در کمیته‌های اخلاق بیمارستانی شهرستان خود: که بعد از این اقدام در استان اصفهان، وزرات بهداشت نیز جلب مشارکت این همکاران را در کمیته‌های اخلاق بیمارستانی در سایر استان‌ها ابلاغ نمود.

۴) تشکیل کارگروه نظارت بر فرآیندهای مالی مرتبط با درمان و ابلاغ دستورالعمل‌های مربوطه به کلیه فعالین در حوزه بالین

۵) مکاتبه با رئیس محترم شورای هماهنگی نظام پزشکی استان و دبیر محترم شورای همسویی بیمه‌ها جهت اطلاع‌رسانی دستورالعمل «کارگروه نظارت بر فرآیندهای مالی مرتبط با درمان» به کلیه همکاران محترم به منظور جلوگیری از تلاقی احتمالی ناسالم فرآیندهای درمانی با فرآیندهای مالی در بخش‌هایی از جامعه پزشکی به عنوان عامل آسیب‌رسان به منافع بیماران و شأنیت جامعه پزشکی. ضمناً اطلاع‌رسانی موضوع در سایت معاونت درمان به آدرس ta.mui.ac.ir نیز انجام شد.

۶) تبدیل کمیته اخلاق پزشکی بیمارستان‌ها که در گذشته در بیمارستان‌ها تشکیل شده بود به کمیته اخلاق بیمارستانی ذکر شده در آئین نامه کشوری اخلاق بالینی.

۷) مکاتبه با معاون محترم آموزشی و معاون محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه با موضوع ارسال اقدامات راهبردی، علمی و عملیاتی در حوزه مراقبت‌های پایان حیات و رویکرد به بیماران end stage در دانشکده‌ها و واحدهای تابعه به منظور همگرایی در مسیر تصمیم‌سازی و جلوگیری از موازی‌کاری استراتژیک و عملیاتی

➤ آسیب‌های اخلاق بالینی در وضعیت فعلی:

۱) آسیب‌های در حوزه ارتباط با بیمار:

- ✓ نگاه ابزاری و مادی به بیمار بدون در نظر داشتن کرامت‌های انسانی
- ✓ تحمیل روش‌های تشخیصی و درمانی غیرضروری به بیمار
- ✓ عدم برقراری ارتباط مناسب با بیمار که منجر به تضییع حقوق بیمار در خصوص داشتن اطلاعات در زمینه نوع و شدت بیماری و کیفیت و نتایج و عوارض احتمالی درمان می‌گردد و به رضایت آگاهانه آسیب جدی می‌رساند.
- ✓ منوط کردن ارائه خدمت یا کیفیت خدمت به تأمین منافع مالی
- ✓ نگاه تونلی به بیمار و عدم احساس مسئولیت در برابر سلامتی بیمار به عنوان یک فوریت
- ✓ ضعف در رعایت رازداری و حرمت بیماران (ویزیت همزمان، عدم رعایت حقوق اولیه بیمار در اخذ شرح حال و معاینه و ...)

۲) آسیب‌های در حوزه ارتباط با همکاران:

✓ بعضاً روابط پنهان مالی با همکاران (ارجاع موارد غیرضروری کلینیکال و پاراکلینیکال، ارتباط با شرکت‌های تجهیزات پزشکی و داروخانه‌ها)

✓ بعضاً بزرگنمایی خطاهای همکاران جهت جلب اعتماد بیشتر بیماران

✓ بعضاً رقابت‌های ناسالم بین‌رشته‌ای و درون‌رشته‌ای که ریشه‌های آن به جای آن که مرتبط با زیربنای تخصصی، فنی و علمی باشد بیشتر ریشه اقتصادی دارد. مثل اختلاف نظر جدی که بین رادیولوژیست‌ها و متخصصین زنان وجود دارد یا بین متخصصین پوست و پزشکان عمومی که کارهای زیبایی نیز انجام می‌دهند و ... که گاه دستورالعمل‌های ضد و نقیضی در این موارد ابلاغ شده که هنگام رسیدگی به مسائل پیش آمده، امکان پیگیری قضایی را دچار مشکل می‌کند و قابل دفاع نیست.

۳) چالش‌های اجرای راهنماهای اخلاقی کشوری در موضوع مراقبت‌های تسکینی در بیماران در مراحل پایانی

حیات:

گفتن مسائلی در این حوزه برای اولین بار چه آن که کار خوب و جالبی است ولی در عمل کار آسانی نیست. چون مشخص نمودن مصادیق، کار بسیار سختی است و هم صرفاً با ابلاغ یک دستورالعمل نمی توان بسیاری از کارهای پیشنهادی در دستورالعمل را انجام داد. موضوع جدی که در این مورد مطرح است فقدان زیرساخت‌های لازم و پیش بینی نشدن موارد قضایی آن است و نیاز است که این موارد قانونی شود که در صورت اجراء افراد نگران آینده از نظر مواجهه با مراجع قضایی نباشند. نیاز به طرح و لایحه و مصوب شدن و قانونی شدن آن است. (با توجه به رعایت امانت، مطالب اینگونه نوشته شد)

مذاکرات

در صورت تمایل به دریافت متن مربوط به مذاکرات جلسه، می توانید به ایمیل شورای اخلاق علوم پزشکی دانشگاه به نشانی ethicscouncil1397@gmail.com درخواست خود را اعلام فرمائید. ان شاءالله طی ۳ روز اداری بعد از دریافت ایمیل شما، متن مذاکرات را دریافت خواهید نمود.

مصوبات

۱. نشست مشترکی از نمایندگان حوزه‌های محترم معاونت درمان، بهداشت، غذا و دارو، دبیر محترم بازآموزی دانشگاه و دبیر محترم شورای اخلاق با نماینده محترم معاونت آموزشی با هدف ارتقاء آگاهی‌ها و نهایتاً کاهش چالش‌های اخلاق حرفه‌ای موجود شاغلین در نظام سلامت از طریق برنامه‌ریزی آموزشی و تعیین محتوی ضرورت دارد. مقرر شد راهکارهای زیر پیگیری گردد:

✓ در قالب برنامه‌های توانمندسازی برای اعضای محترم هیأت علمی توسط EDC اقدامات جاری حمایت و ادامه یابد. معاونت محترم آموزشی به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که تا پایان سال ۹۹ تمامی اعضای محترم هیأت علمی این دوره‌ها را بگذرانند.

✓ توسط کمیته‌های دانشکده‌ای توسعه اخلاق علوم سلامت برای همه دانشجویان در تمامی رشته‌های علوم پزشکی مباحث آموزشی و یا واحدهای درسی اخلاق علوم سلامت و رفتار حرفه‌ای برنامه‌ریزی و گزارش فصلی آن به معاونت محترم آموزشی ارسال شود.

✓ در قالب آموزش مداوم برای شاغلین همه حرف (پزشکان، پرستاران، داروسازان، دندانپزشکی، ...) بخش دولتی و خصوصی نظام سلامت و در راستای آئین‌نامه‌های کشوری ذیربط، توسط واحد آموزش مداوم معاونت محترم آموزشی و معاونت درمان برنامه‌ریزی سالیانه انجام گردد و گزارش آن در اول بهمن ماه سالجاری به صورت مکتوب به دبیرخانه شورا منعکس گردد.

تذکر مهم:

با توجه به این که رعایت جنبه‌های مالی در فرآیندهای ارائه خدمات در نظام سلامت جایگاه ویژه‌ای در تعهدات اخلاق حرفه‌ای پیدا کرده است، لذا در برنامه‌ریزی به ویژه تهیه محتوای جلسات آموزشی مربوط به اخلاق‌مداری و تدریس حضور کارشناسی حوزه معاونت محترم توسعه مدیریت و منابع ضرورت دارد.

✓ به منظور تقویت جنبه‌های انتظامی و حقوقی آموزش‌ها ضرورت دارد از نظام پزشکی و پزشکی قانونی نیز هم در نشست فوق و هم در تدریس مباحث فوق نمایندگانی حضور داشته باشند.

✓ نماینده‌ای از معاونت محترم درمان و معاونت محترم آموزش به عنوان پیگیر نشست و متعاقب آن پیگیری اجرای محتوای بند فوق بوده و گزارش بندهای فوق به صورت فصلی به تفکیک هر معاونت برای دبیرخانه شورا به صورت مکتوب منعکس گردد.

۲. در آموزش‌های مباحث اخلاق حرفه‌ای به شاغلین همه حرف در تمامی رده‌های دولتی و خصوصی در نظام سلامت مواردی که در ارتباطات مردمی رایج‌تر و یا مهم‌تر به نظر می‌رسد از جمله مباحث رازداری، تعارض منافع و ... را با تأکید بگنجانند.

۳. برای ارتقاء اخلاق‌مداری سازمانی معاونت‌های محترم و دانشکده‌ها از طریق آسیب‌شناسی چالش‌ها و مشکلات اخلاق حرفه‌ای علاوه بر توجه به مؤلفه انسان‌های سازمان به قوانین، ساختارها، فرآیندها و ... که این‌ها نیز نیاز به اخلاقی‌شدن دارند، (با نگاه بومی ایرانی و

استانی (اصفهان)؛ توجه جدی و تام داشته باشند. لذا مقرر شد معاونت‌های محترم دانشگاهی و دانشکده‌ها در گزارش فصلی برنامه‌ریزی میان‌مدت و دراز مدت برای ارتقاء اخلاق‌مداری سازمان خود مصادیقی از این نوع توجه ویژه را ارائه نمایند. کارشناس مشاور این مصوبه آقای دکتر کشاورزبان با ابلاغ معاون محترم درمان معین می‌گردد.

۴. به منظور تقویت فرآیندهای نظارتی پایش عملکرد اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای اساتید و دانشجویان و کارکنان کمیته‌های دانشکده‌ای توسعه اخلاق علوم سلامت و کمیته‌های اخلاق بیمارستانی در جلسات دوره‌ای خود با توجه به آئین‌نامه‌های مصوب ذیربط چگونگی افزایش کیفیت این نظارت‌ها را (با شفاف‌سازی بیشتر) بررسی و پس‌خوراندهای لازم را به مسئولین رده‌های عملیاتی (مدیران محترم گروه‌های آموزشی و واحدها) منعکس نموده و گزارش فصلی آن را به مقامات ذیربط خود ارائه دهند.

۵. معاونت‌های محترم در صورت عدم وجود و یا ضعف در به روز بودن قوانین در برخورد با تخلفات در حوزه اخلاق حرفه‌ای، محرومیت‌های پیشنهادی کمیته‌های خود را با حضور نماینده امور حقوقی دانشگاه بررسی و پیشنهادات نهایی را جهت پیگیری و تصویب تا آخر فصل جاری به دبیرخانه شورا منعکس نمایند.

۶. همه معاونت‌های محترم دانشگاهی حسب موضوع جهت پیگیری از تخلفات اخلاقی موجود از جمله مراجعه مردم جهت انجام کار تخصصی به افراد غیر متخصص ضرورت دارد که در برنامه‌ریزی‌های ارتقاء اخلاق‌مداری فرآیندهای خدمتی خود به جامعه چگونگی آگاه و حساس‌سازی مردم در این زمینه‌ها را در اولویت برنامه‌های آموزشی خود قرار دهند و در گزارش‌های فصلی خود جهت تبادل تجربیات به دبیرخانه شورا منعکس نمایند.

۷. مواردی را که معاونت‌های محترم دانشگاهی و دانشکده‌ها جهت اجرای حداقل رعایت اخلاق حرفه‌ای قانون و ضوابط را اجرا می‌نمایند و منجر به ارتکاب خلاف به شکل دیگری از آن می‌شود (مثلاً ادامه کار به صورت زیرزمینی) را در کمیته تخصصی اخلاق حرفه‌ای معاونت خود بررسی و جهت اعلام نظر قطعی به مبادی قانونی دانشگاه از جمله شوراهای دانشگاه انعکاس دهند.

۸. گزارش "نشست مشترک ریاست محترم دانشگاه و مبادی قانونی رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارکنان و نمایندگان مسئولین معاونت‌ها و دانشکده‌های دانشگاه جهت رفع چالش‌های معایر با موازین اخلاقی موجود" را معاونت محترم تحقیقات و فناوری در جلسه ۹۸/۶/۱۳ شورای اخلاق ارائه نمایند.

دستور کار جلسه بعد

۱. ارائه بحث علمی کاربردی پیرامون "رابطه اخلاق علوم پزشکی و چالش‌های موجود آن با مرزهای حوزه دین (مثل بیماران end stage)" توسط مسئول محترم نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

۲. طرح رئوس گزارش‌های فصلی حوزه‌های مختلف مربوط به مصوبات جلسات قبلی شورای اخلاق دانشگاه گزارش‌ها در شورا در جلسه مرداد ماه شورای اخلاق دانشگاه توسط رؤسای کمیته‌های تخصصی شورا

۳. تعیین مباحث و داوطلبین برگزاری همایش ۱ روزه (۹۸/۸/۸) مسئولین کمیته‌های تخصصی و اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای معاونت‌های دانشگاهی و کمیته‌های اخلاق علوم سلامت دانشکده‌ای شورا جهت ارائه دستاوردهای رسیدن به هدف سال ۹۸ دانشگاه در حوزه فعالیت خود و چالش‌های موجود پیش رو در زمینه اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای